

Innst. S. nr. 38

(2000-2001)

Innstilling fra finanskomiteen om forslag fra stortingsrepresentantene Øystein Hedstrøm, Per Erik Monsen, Jørn L. Stang og Vidar Kleppe om at innførselskvotene av reiseutstyr og reisegods, som alkohol og tobakk m.m., harmoniseres med EUs regler

Dokument nr. 8:10 (2000-2001)

Til Stortinget

SAMMENDRAG

Sverige og Finland har besluttet å gjennomføre en gradvis opptrapping av innførselskvotene for alkohol med full EU-kvotepå 110 liter øl, 90 liter vin, 10 liter brennevin og 800 sigaretter ved inngangen til 2004. Dette vil trolig føre til reduksjoner i de svenske avgiftene, kanskje allerede fra årsskiftet 2000/2001, noe som vil bety at lønnsomheten ved å krysse grensen fra Norge for å ta med seg alkohol og tobakk vil øke ytterligere.

I dag er de gjennomsnittlige prisene spesielt for alkohol foreløpig lavere i Tyskland enn Danmark. Prisene i Danmark er igjen lavere enn i Sverige, og prisene i Sverige er vesentlig lavere enn i Norge.

Det er i dokumentet videre redegjort for norske forskrifter om tollfrihet for reiseutstyr og reisegods.

Den avgiftsfrie privatinnførsel av alkohol- eller tobakksvarer til Sverige fra annet EU-land er mulig om en privatperson selv kjøper alkohol- eller tobakksvarer i et annet EU-land i den hensikt å anvende det til eget og familiens forbruk og personlig transportere (for eksempel i sin egen bagasje) varene fra det andre EU-landet til Sverige.

Fra 1. juli 2000 kan det innføres til Sverige uten å betale svenske avgifter:

- 1 liter sprit.
- 3 liter sterkvin.
- 20 liter vin.
- 24 liter sterkøl.
- 400 sigaretter eller 200 sigarillos eller 100 sigarer eller 550 gram tobakk.
- Sprit: alkoholdrikk som overstiger 22 pst.
- Sterkvinn: alkoholdrikk som overstiger 15 pst., men ikke over 22 pst.

- Vin: annen vin enn sterkvin samt annen alkoholdrikk med en alkoholprosent som overstiger 3,5 pst., men ikke over 15 pst.
- Sterkøl: øl med alkoholinnhold som overstiger 3,5 pst.
- Sigarillos: sigarer med en høyeste vekt av 3 gram pr. stykk.

Sverige vil harmonisere reisendes avgiftsfrie kvoter med EUs regler innen 2004.

Norske borgere eller turister må ikke føle det slik at innførselsreglene i Norge virker urimelig i forhold til våre naboland.

Når kvotene harmoniseres med andre land i Norden som Danmark, Sverige og Finland vil de nye kvotene til privat bruk føre til at det skal bli særs vanskelig å ta en vanlig reisende for smugling.

Det betyr blant annet at tollvesenet og politiet får konsentrert seg mer om viktigere oppgaver med å bruke tid, krefter og ressurser på storsmuglere, som retter seg mot det svarte markedet for omsetning og profit.

Dermed kan etaten og myndighetene konsentrere seg mer om bekjempelse av internasjonale smuglerbander og øvrig kriminalitet ved landegrensene.

På bakgrunn av dette fremmes i dokumentet forslag om at innførselskvotene i bestemmelsene om tollfrihet for reiseutstyr og reisegods, som alkohol og tobakk m.m., harmoniseres med EUs regler.

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, lederen Dag Terje Andersen, Erik Dalheim, Grethe G. Fossum, Britt Hildeng, Ottar Kaldhol, Torstein Rudi-

hagen og Signe Øye, fra Fremskrittspartiet, Siv Jensen, Per Erik Monsen og Kenneth Svendsen, fra Kristelig Folkeparti, Valgerd Svarstad Haugland, Lars Gunnar Lie og Ingebrigt S. Sørfonn, fra Høyre, Børge Brende, Per-Kristian Foss og Kjellaug Nakkim, fra Senterpartiet, Odd Roger Enoksen, fra Sosialistisk Venstreparti, Øystein Djupedal, fra Venstre, Terje Johansen, og representanten Steinar Bastesen, viser til svar fra finansminister Karl Eirik Schjøtt-Pedersen på spørsmål fra saksordføreren 7. november 2000 som følger som trykt vedlegg 1 til denne innstillingen.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, Høyre og representanten Steinar Bastesen, viser til at et liberalt regelverk for innførsel av tax-free varer må forventes å gi økt grensehandel og et betydelig provenyutap.

Flertallet viser også til at dette vil undergrave de norske avgifters betydning som helse- og sosialpolitisk virkemiddel på området alkohol og tobakk.

Flertallet går med dette imot forslaget.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at Sverige og Finland har besluttet en harmonisering med EUs innførselskvoter i løpet av en treårsperiode.

Dette vil måtte gi seg utslag i avgiftsreduksjoner både i Sverige og Finland både på alkohol og tobakk, slik at prisnivået i disse landene vil bli ytterligere redusert, og forskjellen til norsk nivå vil øke. Etter disse medlemmers oppfatning vil det over tid ikke være mulig eller ønskelig å opprettholde et system hvor prisforskjellene mellom naboland med lange og vanskelig kontrollerbare felles grenser er betydelige.

Med dagens prisforskjeller viser tollvesenets stikkprøvekontroller at det er en betydelig ulovlig import av alkohol og tobakksvarer, og dette vil åpenbart bare forsterke seg med økte prisforskjeller. Disse medlemmer mener at det norske avgiftsnivået må harmoniseres med nivået i våre naboland, og ser ingen grunn til at norske borgere ikke skal ha samme rett til privat innførsel av alkohol og tobakksvarer som EU-borgere. Det er viktig å presisere at forslaget gjelder import fra EU-land til Norge, og altså gjelder varer som det er betalt avgift for i et EU-land. Det er en harmonisering med EUs regler om import fra et EU-land til et annet og har altså ingenting med såkalte tax-free kvoter å gjøre, slik det går frem av brevet fra departementet, og også av merknaden fra Arbeiderpartiet.

Disse medlemmer vil støtte forslaget fra Øystein Hedstrøm, Per Erik Monsen, Jørn L. Stang og Vidar Kleppe om at innførselskvotene av reiseutstyr og reisegods, som alkohol og tobakk m.m., harmoniseres med EUs regler.

Komiteens medlemmer fra Høyre og representanten Steinar Bastesen støtter

intensjonen i forslaget. Disse medlemmer har ved behandlingen av de årlige budsjetter, fremmet forslag om nedsettelse av avgiftene på alkohol og tobakk. Dette i den hensikt å kunne få et tilnærmet likt avgiftsnivå med Sverige og Danmark. Alle forslag som er blitt fremmet om en reduksjon av tobakks- og alkoholavgiftene, har hittil blitt nedstemt. Disse medlemmer finner det imidlertid vanskelig på nåværende tidspunkt å gå inn for en harmonisering av innførselskvotene med EUs regler. Så lenge de norske prisene på tilsvarende varer er vesentlig høyere enn i våre naboland, vil dette bare føre til en ytterligere sterk økning av grensehandelen.

Disse medlemmer foreslår at forslaget vedlegges protokollen.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti understreker betydningen av at det i Norge føres en alkohol- og røykepolitikk som minimaliserer skadene bruk av disse stoffene kan føre til. Norsk og internasjonal forskning har vist at et høyt avgiftsnivå er et meget effektivt virkemiddel for å redusere forbruk og skader av flere slike stoffer. Begrensningene på hvor mye reisende kan ta inn i landet avgiftsfritt av disse varene er en viktig forutsetning for til en viss grad å kunne føre en sjølstendig norsk politikk på dette området.

Dette medlem vil rette oppmerksomheten mot at det i store deler av EU er hensynet til alkohol- og tobakksprodusentene som er avgjørende for nivået på særavgiftene, ikke hensynet til de helsemessige og sosiale problemer alkohol og tobakk forårsaker. Sverige, Finland og til en viss grad Danmark har tradisjonelt hatt høye alkohol- og tobakksavgifter. Deres medlemskap i EU har medført at EU-kommisjonen tvinger dem til å øke innførselskvotene til EU-nivå innen utløpet av 2003. Grensehandel og press fra handelsnæring og innenlandske alkohol- og tobakksprodusenter vil da gjøre det svært vanskelig for våre nordiske naboer å opprettholde et høyt avgiftsnivå.

Dette medlem mener det er sannsynlig at også Norge på sikt må redusere sine særavgifter pga. presset fra våre naboland. Men med innførselskvoter vil reduksjonen bli mindre enn vi ellers kan risikere. Å oppheve innførselskvotene vil dermed innebære at økningen i forbruk og dermed i skader som følge av alkohol- og tobakksbruk vil øke kraftig, noe som etter dette medlems oppfatning er svært uheldig. Dette medlem vil derfor avvise forslaget.

FORSLAG FRA MINDRETALL

Forslag fra Høyre og representanten Steinar Bastesen:

Forslag 1

Dokument nr. 8:10 (2000-2001) - forslag fra stortingsrepresentantene Øystein Hedstrøm, Per Erik Monsen, Jørn L. Stang og Vidar Kleppe om at innfør-

selskvotene av reiseutstyr og reisegods, som alkohol og tobakk m.m., harmoniseres med EUs regler - vedlegges protokollen.

Forslag fra Fremskrittspartiet:

Forslag 2

Stortinget ber Regjeringen om at innførselskvotene i bestemmelsene om tollfrihet for reiseutstyr og reisegods, som alkohol og tobakk m.m., harmoniseres med EUs regler.

KOMITEENS TILRÅDING

Komiteen viser til dokumentet og til det som står foran og rår Stortinget til å gjøre slikt

vedtak:

Dokument nr. 8:10 (2000-2001) - forslag fra stortingsrepresentantene Øystein Hedstrøm, Per Erik Monsen, Jørn L. Stang og Vidar Kleppe om at innførselskvotene av reiseutstyr og reisegods, som alkohol og tobakk m.m., harmoniseres med EUs regler - bifalles ikke.

Oslo, i finanskomiteen, den 21. november 2000

Dag Terje Andersen
leder

Erik Dalheim
ordfører

Siv Jensen
sekretær

Vedlegg**Brev fra Finansdepartementet, statsråden, til finanskomiteen, datert 14. november 2000.****Dokument nr. 8:10 (2000-2001) Forslag om at innførselskvotene av reiseutstyr og reisegods som alkohol og tobakk m.m. harmoniseres med EUs regler**

Jeg viser til brev av 7. november 2000 hvor forslag fra stortingsrepresentantene Øystein Hedstrøm, Per Erik Monsen, Jørn L. Stang og Vidar Kleppe om at innførselskvotene av reiseutstyr og reisegods som alkohol og tobakk m.m. harmoniseres med EUs regler, oversendes for uttalelse.

Jeg antar at representantene med henvisning til forslaget om en harmonisering med EUs regler, har lagt til grunn en heving av den norske tax-free kvoten opp til den veilende mengdegrensen som gjelder ved handel mellom EU-land, jf. nedenfor hvor det gis en kort redegjørelse for EUs regelverk.

Det er viktig å være oppmerksom på at varene som inngår i EUs mengdegrense må være kjøpt beskattet i kjøpslandet. Det er således ikke tale om tax-free varer. EUs regelverk er en direkte konsekvens av at EU skal anses som ett toll- og handelsområde. Fri flyt av varer inngår som et av hovedelementene i grunnlaget for EU-samarbeidet. Siktemålet er også at det skal være en harmonisert skatte- og avgiftspolitik og at alle varer skal være beskattet i et land. En harmonisering av avgiftene på alkohol er vedtatt gjennom direktiv 92/84/EEC av 19. oktober 1992. Oppkrevingsbestemmelsene som skal sikre at særavgiftsbelagte varer som omsettes over landegrensene innen EU beskattes i et land, og ikke dobbeltbeskattes eller omsettes helt avgiftsfrie, fremgår av Rdir. 92/12 av 25. februar 1992.

Skatte- og avgiftsområdet inngår ikke i EØS-samarbeidet. Bestemmelsene om reisendes innførsel av reisegods, som alkohol og bobakk m.m., anses som en del av skatte- og avgiftsområdet. Sekundærlovgivningen i EU som regulerer dette, blant annet de ovennevnte direktiver, er derfor ikke bindende for Norge. Dette innebærer at verken økningen i innførselskvotene eller opphevelsen av tax-free ordningen internt i EU har formell eller juridisk betydning for Norge, og vi kan derfor opprettholde våre egne nasjonale regler som i dag på dette området.

EUs regelverk for reisendes innførsel av varer

Ved etableringen av det indre marked fra 1. januar 1993 ble det etablert et skille mellom reisende internt i EU og reisende til/fra tredjeland. Fra dette tidspunktet reguleres reisende internt i EU av direktiv 92/12/EEC (sirkulasjonsdirektivet) av 25. februar 1992, mens øvrige reisende reguleres av direktiv 69/169/EEC av 28. mai 1969 med senere endringer.

Reisende internt i EU

Fra 1. januar 1993 er hovedregelen internt i EU at alle varer skal beskattes/avgiftslegges i forbrukslandet.

Det er imidlertid gjort et unntak fra dette for varer som reisende medbringer til eget forbruk. Disse varene skal *avgiftslegges i kjøpslandet*. Bestemmelsene i sirkulasjonsdirektivet angir prosedyre- og kontrollregler som skal sikre at det skjer en slik avgiftsbelegging i kjøpslandet.

For å skille mellom når en varemengde må anses å være til eget bruk og når det er mer trolig at den er brakt med for videresalg, er det fastsatt veiledende mengdekvoter. Disse er:

- 10 liter sprit
- 20 liter mellomklasseprodukter
- 90 liter vin (hvorav høyst 60 liter mousserende)
- 110 liter øl
- + tobakk (800 stk. sigaretter, 1 kg. røketobakk etc.)

Dette innebærer at en danske kan reise til Tyskland, kjøpe ovennevnte varer beskattet og medbringe disse til Danmark uten ytterligere avgiftslegging. Eneste vilkår er at varene er kjøpt med avgift i Tyskland og at de er til eget bruk.

Danmark, Finland og Sverige har forhandlet frem visse unntak fra disse reglene. Unntakene innebærer at disse landene kan benytte mer restriktive kvoter. For både Danmark, Finland og Sverige utløper unntaksperioden 31. desember 2003. Frem til dette tidspunktet vil disse landene gradvis trappe opp mengdegrensene.

For reisende internt i EU er nå adgangen til å medbringe en *tax-free kvote*, dvs. en mengde varer som er kjøpt ubeskattet, opphevet. Kvoten som gjaldt inntil 1. juli 1999 var om lag tilsvarende den norske tax-free kvoten.

Reisende til/fra tredjeland

For reisende til/fra EU og tredjeland gjelder direktiv 69/169. Reisende mellom EU og tredjeland vil etter dette regelverket i EU kunne medbringe den samme tax-free kvoten som tidligere. Denne kvoten innebærer bl.a. at det kan medbringes 1 liter brennevin eller 2 liter mellomklasse produkter og 2 liter vin samt en viss mengde tobakk etc. Kvoten er som nevnt i stor grad sammenfallende med den norske tax-free kvoten. Dette betyr at en svenske som reiser til USA, Asia eller Norge kan handle tax-free på flyplass eller beskattet i butikk i disse landene. Ved retur til Sverige kan bare den nevnte kvoten tas med uten avgiftsoppkreving i Sverige.

Som et sammendrag av synspunktene vil jeg vise til at EU har en tax-free kvote fra tredjeland som er i samsvar med den norske tax-free kvoten. Dette sikrer at EU beholder beskatningsretten over varer, herunder alkohol, som innføres, og er et sentralt virkemiddel for at landene skal kunne opprettholde avgifter på denne type varer.

Jeg kan ikke tilrå det fremsatte forslaget. Norge har et høyt nivå på særavgiftene som omfattes av kvotebestemmelsene (mineralolje, alkohol og tobakk). En økning av innførselskvotene til det nivået som gjelder ved handel innen EU må antas å gi en kraftig reduksjon i innenlands omsetning av disse varene. En eventuell gjennomføring av forslaget vil ha uheldige virkninger for næringslivet i Norge, og medføre et betydelig provenytnap. Videre vil trolig det totale forbruket av alkohol og tobakk i Norge øke dersom et slikt forslag skulle bli gjennomført.

Nivået på særavgiftene i våre naboland er noe vi må følge med på for å motvirke et uheldig omfang på grensehandelen. Dette er bakgrunnen for at Regjeringen i budsjettproposisjonen har foreslått å sette ned både alkoholavgiftene og avgiftene på drivstoff. Forslaget om at Norge skal heve den norske tax-free kvoten opp til den veilende mengdegrensen som gjelder ved handel mellom EU-land, innebærer at Norge går lenger

enn EU, se beskrivelsen av EUs regelverk ovenfor. Denne beskrivelsen viser blant annet at en svenske som kjøper taxfrie varer i Norge kun kan ta med seg tilbake til Sverige varer tilnærmet den kvoten som gjelder ved innførsel til Norge. Videre omfattes ikke Norge av EUs direktiver og kontrollsystemer som sikrer at varene som innføres til Norge er beskattet i kjøpslandet. Jeg viser også til at de andre nordiske landene her har nedlagt betydelige ressurser i å få overgangsordninger for tilpasse seg EUs veiledende mengdegrenser. Fra Regjeringens side vil vi derfor løpende vurdere avgiftsnivået også i lys av nivået i våre naboland. Dagens innførselskvoter bør imidlertid bestå inntil videre.

Et liberalt regelverk for innførsel av tax-free varer må forventes å gi økt grensehandel og et betydelig provenytnap. Det vil også undergrave de norske avgiftenes betydning som helse- og sosialpolitisk virkemiddel på området alkohol og tobakk.